

ב"ה

פרשת אחרי – שבת הגדול

זאת חוקת הפסח
שמות יב, מג.

הַרְבִּיִּים הֵם לֶפֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל

המדרש ^[1] על הפסוק ^[2] "זאת חוקת הפסח" אומר – זהו שאמר הכתוב ^[3] לב יודע מרת נפשו ובשמחתו לא יתערב זר. . לב יודע מרת נפשו אלו ישראל שהיו נתונים במצרים בשעבוד, וכיון שבאו לצאת וגזר עליהן הקב"ה לעשות פסח, באו המצרים לאכול עמהם, אמר להם האלקים חס ושלום כל בן נכר לא יאכל בו. . בשמחתו לא יתערב זר":

החידוש בדברי המדרש הוא שהלב מרגיש תחילה – עוד לפני שהמוח יודע ומבין. וכפי שרואים במוחש שהלב כואב ושמח גם מענינים כאלה שעדיין לא באו ועוד לא יודעים מהם פֶּשֶׁקֶל שבמוח, כיון שהלב מרגיש אפילו מה שהמוח לא יודע ומבין עדיין.

וכפי שמצינו בנגלה דתורה – בדיני תענית דיום הכפורים: "חולה אומר צריך (אני לאכול) ורופא אומר אינו צריך, שומעין לחולה, מאי טעמא לב יודע מרת נפשו" ^[4] (ש"מרגיש בעצמו שהוא צריך לכך" ^[5]), וההסברה בזה – דלכאורה: כיון שהרופא הוא המומחה בחכמת הרפואה יותר מהחולה ("רופא קים ליה טפי"), למה שומעים לחולה ולא לרופא? – לפי שדברי החולה "צריך אני לאכול" אינם מצד הבנה והשגה בשכל (שאז היו שומעים לרופא, שהוא המומחה בחכמת הרפואה, ולא לחולה), אלא מפני שמרגיש בלבו שצריך לכך, ולבו של החולה מרגיש גם מה שהרופא אינו יודע.

והטעם שהלב מרגיש גם מה שהמוח אינו יודע – לפי שהלב קשור עם עצם הנשמה, כידוע ^[6] שבמוח יש רק ההשראה הכללית של הנפש, הכלל של הפרטים, ואילו עצם הנשמה (שלמעלה מכלל הפרטים) שורה בלב דוקא.

וזהו גם הדיוק "ובשמחתו (של הלב) לא יתערב זר" – שבשמחת הלב שקשור עם עצם הנשמה לא יכול להתערב אף אחד, אפילו לא המוח, שגם הוא נחשב כמו זר לגבי עצם הנשמה ששורה בלב.

ועל פי האמור ששייכת שמחה גם מענינים כאלה שלא יודעים אודותם, כיון שהלב מרגיש גם מה שהמוח

אינו יודע – מובן גם בנוגע להשמחה הקשורה עם הגאולה, שעוד לפני שהמוח יודע אודות הגאולה, יכולה להיות כבר שמחת הגאולה מצד הרגש הלב.

ויתירה מזה – שצריכה להיות שמחת הגאולה, והשמחה עצמה פועלת את התגלות הגאולה.

ובפרטיות יותר: שמחת הגאולה מצד הרגש הלב – מודגשת אצל רבותינו נשיאינו, כיון שהרביים הם לְפָם של ישראל,

– הלשון הרגיל בכגון-דא הוא שהנשיא הוא הראש (מוח) דבני ישראל^[7], אבל מצינו גם לשון שהנשיא הוא לְפָם של ישראל^[8] -

כי, בלב שורה עצם הנשמה (כנזכר לעיל), ועל דרך זה בכללות בני ישראל, שהרביים הם העצם דבני ישראל, ולכן נקראים לְפָם של ישראל.

וכיון שהרביים הם לְפָם של ישראל, נרגשת אצלם שמחת הגאולה, ועל ידם נמשכת שמחת הגאולה בלבו של כל אחד ואחת מישראל (גם כאשר מצד עצמו לא נרגש הדבר בלבו).

קטע משיחת ש"פ שמיני, פ' פרה, מבה"ח ניסן, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשי"א ח"א ע' 336.

[1] שמו"ר פייט, א.

[2] בא יב, מג.

[3] משלי יד, יו"ד.

[4] יומא פג, רע"א.

[5] שו"ע אדה"ו או"ח ר"ס תריח.

[6] ראה המשך תער"ב ח"א פל"ה (ע' נט).

[7] ראה תניא פ"ב.

[8] ראה רמב"ם הל' מלכים פ"ג ה"ו: "לבו (של המלך) הוא לב כל קהל ישראל". – וראה לקו"ש חי"ט ע' 165 ואילך. חל"א ע' 74

ואילך. התוועדות תשמ"ח ח"ב ע' 269 ואילך.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה